

OSTNÍK

Zpravodaj Klubu kaktusářů v Ostravě, z. s.

Číslo 529.
Ročník 53.
Duben 2024

***Tephrocactus weberi* (Speg.) Backeb., 1935. Seclantás (foto L. Král)**

Z naší činnosti

Dne 4. 3. 2024 proběhla další naše schůzka. Předseda Jiří Číp informoval účastníky o připravovaných akcích. Následně se ujal slova Ing. Vladimír Skoumal, který nám povykládal o své cestě do Nepálu 2023. V minulém čísle Ostníku napsal Vladimír o této cestě krásný článek. Tentokrát nám povykládal své zážitky, které se do Ostníku už nedostaly. Na výšlapu byl i s manželkou a dcerou. Milovníci vysokohorské turistiky si celý pobyt náramně užívali. Už přemýšlejí o další cestě, takže musíme držet palce, aby všechno dobře dopadlo, a my si mohli vyslechnout další nové zážitky. Děkujeme přednášejícímu za příjemně strávený večer.

Obrázky našich členů

***Tephrocactus weberi* (Speg.) Backeb. (foto L. Král)**

Obrázky k článku uvnitř tohoto čísla.

***Astrophytum niveum* (Kayser 1933) W. Haage et Sadovský, KuaS, 8: 137, 1957.**

Sierra Madre (foto František Frýdl)

Když jsme v osmdesátých letech navazovali přátelské vztahy s pěstiteli kaktusů z bývalé NDR, Tak si všichni přáli do svých sbírek rod *Astrophytum*. Velký hit však bylo *Astrophytum niveum*, které nebylo možno jen tak sehnat. Milan Tůma jezdil služebně do Brna, kde navštěvoval prodejnu kaktusů (Fleischerova podniku), kde se občas *Astrophytum niveum* objevilo, takže vždy nějakou rostlinku přivezl. Tato rostlina je velmi variabilní a často bývá uváděna jako synonymum *Astrophytum capricorne*. Zde bývají zařazeny i další taxony. Je to kulovitá až krátce sloupovitá rostlina s variabilním vločkováním a pokroucenými trny různých barev, šedé, žluté, hnědavé, černé. Nejčastější počet žeber je osm. Květ převážně žlutý s červeným jícnem. *A. capricorne* má ploché pružné trny, *A. senile* má velmi husté trny, připomíná chomáč uschlé trávy, *A. niveum* má nejbělejší vločkování a tuhé trny, nalezeny byly i populace bez vloček. *Astrophytum niveum* je charakteristické masivními žebry s výraznými hranami, silným otrněním a výskytem v izolované oblasti hor okolo Cuatrocienegas. Pěstování nečiní žádné velké nároky, při dodržování základních pěstitelských podmínek, plné slunce, propustný substrát, občasnou zálivku, v zimě po suchu.

***Coryphantha echinus* (Engelm.) Britton & Rose - The Cactaceae 4: 42, 1923.**

SB 374 (foto František Frýdl)

Coryphantha echinus je rozšířen v Coahuile a Chihuahua v Mexiku a v Texasu ve Spojených státech. Má jednoduché kulovité stonky, Dosahující 7 cm na výšku a 6 cm na šířku, šedozelené barvy. Areoly jsou kulaté o šířce 1,5 mm. Má 17 až 28 radiálních trnů, spodní a postranní dosahují délky 11 mm a horní až 25 mm, v mládí žluté a u dospělých jedinců šedavé. Má čtyři středové trny dlouhé 16 mm, z nichž jeden je dominantní a má šedavou barvu s tmavou špičkou, další tři ostny jsou prohnuté a tenčí. Květ 6 cm široký, žlutý. Plody jsou šťavnaté, mají květinové zbytky přibližně 25 mm dlouhé a 10 mm široké, zelené barvy. Semeno je ledvinovitého tvaru, dlouhé asi 1,7 mm. Kvete mezi dubnem a červencem. Pěstuje se pro použití jako okrasná rostlina. Rozšíření a stanoviště Endemit Chihuahua, Coahuila v Mexiku a Texas ve Spojených státech, v nadmořských výškách 300 až 1500 metrů nad mořem. Obývá aluviální pláně, louky a xerofytní křoviny na vápencových půdách spolu s keři druhu *Larrea tridentata*.

Lovci kaktusů 1. část

Lumčo, i ty jeden kluku. Máš takové charisma, že jsem souhlasila vstoupit do „Tvého“ Ostníku s malým příspěvkem.

Známe se dlouho, ale mám pocit, že ještě dýl. Jak mě to napadlo? Jednoduše. Jako malá holka jsem přemísťovala lopatou z chodníku před domem uhlí do sklepa. Vopruz. Pěkně to prášilo. Odraz obličeje v zrcadle mi připomínal hybrida čerta s horníkem. Přemýšlela jsem, jak takovej člověk může rubat a přežít v prachu. Mně stačilo jen jít na chvíli do sklepa plného létajícího prachu a uhlí odhrabat od okýnka. Na druhou stranu, díky sluníčku, které prosvítlo černou zeď malých prachových elementů, jsem měla jistotu, že do večera celou hromadu uklidím.

Někomu moje psaní může připomínat černý prach, který se rychle usazuje a zakryje všechna slova. Někdo se na moje psaní těší a najde si v něm takový sluneční paprsek, který ho zavede do světa dívajícího se na svět jako Petruše.

Ted' k věci. Vážím si moc lidí, s kterými jsem se mohla během svého malého kaktusového putování setkat. Děkuji jim moc, že mě do kaktusové komunity vpustili. Velkou kaktusovou stopu mám i od Lumíra. Každěj z nás stopu zanechává. Moje profesní stopa je čeština pro cizince.

A je to tady. Jasně, že moji studenti něco málo ví o našich kaktusových dobrodružstvích. Někteří si přečetli moje deníky, někteří milují kaktusy a někteří z nich mají kaktusové poklady od nás.

Startuju Skype. Začínáme. Ahoj, jak se máš? Perfektně. A ty? Studentem na Skypu je student z Kalifornie, potomek Čechů, dětský kardiolog, dneska už rodinný kamarád.

Tak jsem četl další příběh z The New Yorker. Opravdu? A o čem je? O nelegálním obchodu s kaktusy a hlavní postavou je Švejk.

Švejkem je označována osoba, která je pašerákem a ochráncem přírody v jedné osobě. Prej, jako klukovi mu táta postavil skleník. Švejkovi? Mám radost, Paulovi ta čeština opravdu jde. Tolik informací. Čeština super, ale to o Švejkovi je pro mě matoucí.

Je skoro půlnoc. Rozloučím se s Paulem a poděkuji za link. Jsem zvědavá a začnu překládat. Článek je docela dlouhý, zaměřím se jen na ten malý český rybník. Autorkou článku je spisovatelka Rivka Galchen, která přispívá do časopisu beletrií a literaturou faktu. Stěžejní knihou, ze které čerpá do svého článku je kniha The Cactus Hunters, autorem je Jared Margulies. Kdo je Jared? Přednáší geografii na Univerzitě v Alabamě.

Když je někdo Švejkem, tak proč bych nemohla být sestra slavného Sherlocka Holmese Enola. Vypátrala jsem, že Jared navštívil Lumíra. Dost se zajímal, jak jsou naši kaktusáři šikovní pěstitelé. Tak tu knihu musím mít. Mám ji, ale...

Moment, všechno má svůj čas. Vraťme se k původnímu článku. Má to ale háček. Nemůžu přispívat do Ostníku takovým stylem jako spisovatelka z The New Yorker, která z knihy The Cactus Hunters příběhy několika českých kaktusářů ztvárnila do jedné postavy, a to postavy Švejka.

Přiznávám se k tomu, že kdybych se při googlování jména Jared Margulies nedostala k jeho fotce s Lumírem v Ostníku, asi bych se moc neaktivovala. Určitě je správné Vás seznámit nejdříve s některými pasážemi z článku týkající se českého prostředí, který vyšel v The New Yorker. Za prvé to znamená, že půjde o přeložené citace z článku autorky.

Konverzace u Tvrdíků

„Petro, proč seš tak aktivní?“, říká Martin.

„Nevím!“

„Něco mi říká, že je dobré ukázat na článek, který byl napsán, myslím si, na základě letmého čtení jen některých stránek z knihy. Autorce možná nedošlo, že vstoupila na tenký kaktusový led.“

Víte to dobře, že kopírovat autorské foto není legální. Co ale je, je vytvořit si obrázek pomocí umělé inteligence. Zadal jsem klíčová slova. Lovec kaktusů.

Vše vypovídající. Kdepak AI. Představte si foto autorky. Kaktus v masce. Za ilustrací, kterou publikovala, pokračuje.

Jared Margulies píše o mezinárodním obsazení lovců a milovníků kaktusů v knize *The Cactus Hunters*. Mnoho druhů kaktusů je však ve značném nebezpečí: téměř třetině známých druhů hrozí vyhynutí. Jak ukazuje Margulies, vzácnost těchto rostlin často slouží ke zvýšení jejich přitažlivosti mezi sběrateli - a to zase urychluje jejich vyhynutí.

V jedné z nejpoutavějších částí knihy cestuje Margulies do České republiky. „Čeští sběratelé dosáhli mezi severoamerickými a jihoamerickými ochranářskými agenturami notoricky známého postavení,“ píše. Jeden odborník mu říká, že jeden vědec kdysi odhadoval, že „na každého mexického výzkumníka, který je v oboru, připadá dvacet Čechů!“ a stěžuje si, že často, jakmile je v literatuře popsán nový druh, s ním obchodují Češi a Němci.

Za původce nadšení země pro kaktusy je považován český sběratel A. V. Frič, který žil v letech 1882 až 1944, když přivezl druhy z Brazílie, Argentiny, Paraguaye a Mexika. Jeho osud a osud jeho rostlin byly úzce spjaty. Na začátku druhé světové války, kdy Frič nemohl sehnat dostatek topiva na vytápění skleníků, uhynulo zimou asi čtyřicet tisíc kaktusů. Ke konci války byl Frič při ošetřování králíků poškrábán rezavým hřebíkem, onemocněl tetanem a další měsíc zemřel. Dnes jeho podoba visí v mnoha českých sklenících.

Švejk, hrdina románu Jaroslava Haška „Dobrý voják Švejk“, je Marguliesův pseudonym pro významného českého pašeráka kaktusových rostlin a semen, o kterém říká, že je „jedním z nejzkušenějších lidí, se kterými jsem kdy o kaktusech mluvil“. Švejkův příběh je poutavý: v deseti nebo jedenácti letech si postavil skleník na balkoně a ve třinácti začali s otcem stavět větší. Švejk říká Marguliesovi, že svou kaktofilii částečně spojuje se svou mladickou láskou ke knihám Karla Maye, německého spisovatele z konce devatenáctého století, jehož postavy Vinnetoua a Old Shatterhand tvořily pro mnoho německých a východoevropských čtenářů imaginární americký západ. Kaktusy, které většina z nás v životě potká, budou skutečně daleko od domova, což není pro jejich přitažlivost irelevantní. (Pamatuji si, že jsem si poprvé uvědomil, že kaktusy se staly „cool“, když mi kamarádka ukázala fotografii kaktusy poseté stěny regálů její Taco restaurace v Moskvě.) Švejk snil o

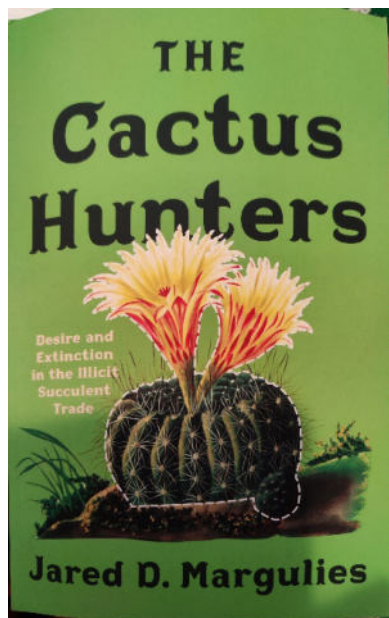
cestě do Mexika, ale zabránila mu v tom nejprve vojenská služba a poté v roce 1968 následná sovětská okupace. Poprvé navštívil Mexiko až po sametové revoluci v roce 1989. Rychle se stal pašerákem, ale také popsal několik nových druhů kaktusů.

Prostřednictvím rozhovorů se Švejkem a dalšími pašeráky, ochránci přírody, badateli a sběrateli objevuje Margulies pichlavé a komplikované kontury, jak uchovat a ochránit zranitelný kaktus. Většina lidí, s nimiž mluví, se vidí tak, že dělají to, co je pro daný druh nejlepší.

Někteří pašeráci kaktusů kradou semena z volné přírody, ale rostlinu nechají na místě. To je nezákonné, ale z logiky věci vyplývá, že braní semen za účelem jejich prodeje nebo pěstování v kaktusových školkách je jediný způsob, jak zabránit nadšencům v pytláctví tohoto druhu. I někteří ochránci přírody a vědci si myslí, že legalizace sklizně semen by mohla být prospěšná. Český sběratel Marguliesovi vypráví, že se Švejkem ukradli „jen pět semen“ mexického kaktusu *Turbincarpus alonsoi* a doma je pak naroubovali na jiné druhy, čímž rychle vygenerovali další semena. Později se profesionální zahradník domnívá, že Švejk ve skutečnosti ukradl stovky či tisíce stejných rostlin, které prý viděl uložené ve Švejkově koupelně. A samozřejmě, někteří pašeráci jsou motivováni většinou penězi.

Kaktus vypěstovaný ze semínka ve skleníku také vypadá jinak než ten ve volné přírodě, který bude nepravidelnější, což je vzhled, který někteří znalci považují za lepší. Toto je jedna z několika nečekaných spletců, které Margulies najde a v nichž cíl pěstovat více kaktusů neotupí snahu milovníka kaktusů odebírat rostliny z jejich přirozeného prostředí. (Pěstování kaktusů je také pomalé, a proto je pěstování ve skleníku méně než přímočarou ekonomickou volbou.)

Máte jasno, nebo jste zmatení a rádi byste se dozvěděli, co skutečně slovo po slově Jared o českých kaktusářích napsal? Představte si, že držíte knihu a napadne Vás, o čem ta kniha je? Stručné shrnutí o knize na přebalu.

Kaktusy a sukulenty jsou mezi rostlinnými nadšenci fenomenálně oblíbené, přestože patří mezi světově nejohroženější druhy. Horlivost pohánějící ilegální mezinárodní obchod se sukulenty může také vést k vyhynutí některých druhů. Lovci kaktusů nás přivádějí k jádru tohoto rébusu záhady, jak a proč se vášniví milovníci těchto rostlin zapojují do nezákonného obchodu.

Jeho celosvětové vyšetřování vede Jareda D. Marguliese od velkolepé série loupeží na malém ostrově u pobřeží Mexika ke kalifornským agentům činným v trestním řízení, kteří pronikají do pašerácké skupiny v Jižní Koreji, od vědců, kteří se snaží objevit nové a vzácné druhy, než je najdou pytláci, jako k nechvalně známému českému, „kaktoprůzkumníkovi“, který pomohl proměnit vnitrozemskou evropskou zemi v epicentrum nelegálního obchodu.

PetruseTvrdikova@seznam.cz Lovci kaktusů, opojná směs mezinárodních intrik, sociální teorie, botanických tradic a ekologických studií, nabízí okno do tohoto světa svůdných tužeb, kde jsou sběratelé i ochránci přírody živeni vášněmi, které občas překračují hranice zákona.

Jsem kniha The Cactus Hunters. Chcete mě? 380 stran. Hustý.

Tvrdíková Petruše

Poznámka redaktora: krátký článek o návštěvě Jareda Marguliese si můžete přečíst: Osník ročník 47: číslo 474, strana 142, listopad 2018.

Náš rodák - David Zeisberger

(7. 3. 1721 - 17. 11. 1808)

Málo známý rodák David Zeisberger se narodil 7. 3. 1721 v Suchdole nad Odrou. Ve světě je známý více jako doma, moravský misionář, překladatel a duchovní církve Moravských bratří, či Moravské církve. Jeho křesťanské misie vedené nenásilnou cestou byly velmi úspěšné. Několik indiánských kmenů, především Mohykanů a Delawarů, se s nadšením po křtu přejmenovalo na Moravany nebo moravské indiány. Moravané mezi indiány hlásali lásku k bližnímu, učili je pěstovat zemědělské plodiny atd. Rodák ze severomoravského Suchdola nad Odrou se naučil hned několik indiánských dialektů a mohl tak skvěle komunikovat s domorodým obyvatelstvem severní Ameriky, nadarmo mu neříkali "Apoštol indiánů".

David Zeisberger, Osada Schoenbrunn, Ohio (obrázky z internetu)

Přestože se jeho rodina přestěhovala do nově založené anglické kolonie Georgia, Zeisberger zůstal v Evropě, aby si doplnil vzdělání. S pomocí guvernéra Jamese Edwarda Oglethorpea se později připojil ke své rodině v moravské komunitě v Savannah v Georgii.

V roce 1772 založil první kolonii křesťanských Indiánů (z kmene Lenapů) v údolí řeky Tuscarawas ve státě Ohio. Původní název osady byl *Schönbrunn*, její zbytky jsou chráněnou kulturní památkou a nacházejí se v Ohiu, v obci Nová Filadelfie. V roce 1739 ovlivnil Zeisberger vývoj v moravské komunitě v Bethlehemu (Pensylvánie) a byl zde až do jejího vysvěcení na Štědrý den 1741. O čtyři roky později, na pozvání náčelníka Theyanoguina (King Hendrick), přišel žít mezi Mohawky. Naučil se jazyku onondaga, dialektu Irokézů a asistoval Conradu Weiserovi při jednáních mezi Angličany a Irokézy v Onondaze (dnes Syrakuse ve státě New York). Vydal též slovník a několik religionistických prací v jazyce Irokézů a Algonkinů.

David Zeisberger u indiánů

Dostal se do konfliktu s britskými úřady kvůli obhajobě práv domorodých indiánů a neustávajícímu úsilí založit bílé a domorodé komunity Moravské církve v jižním Ohiu. Jeho vztahy s úřady se během americké války za nezávislost zhoršily natolik, že v roce 1781 byl uvězněn v pevnosti Detroit. V době kdy byl vězněn, bylo v Ohiu zavražděno pensylvánskou milicí kolem 100 domorodých stoupenců Moravské církve v osadě Gnadenhütten. Tato osada byla založena v říjnu 1772 a byla druhou misionářskou osadou moravských bratří v Ohiu. Nacházela se nedaleko od první osady Schoenbrunn. Událost je označována jako Gnadenhüttenský masakr či Moravský masakr.

Poté, co byl Zeisberger propuštěn, násilné konflikty s ostatními domorodými kmeny a expanze bílých osadníků donutily mnohé příslušníky Moravské komunity, aby přesídlili do oblasti Michigan a Ontario, kde vznikla osada Moraviantown a dnes

je zde moravská indiánská rezervace. V roce 1782 se tam přestěhovala velká skupina kmene Munsee, ale Zeisberger se později vrátil dožit zbytek svého života mezi domorodé křesťany blízko vesnice Goshen (dnes Goshen Township, Tuscarawas County, Ohio). V Ohio v roce 1786 spoluzakládal osadu Pilgerruh. Zeisberger je pochován v Goshen.

Pravdivý příběh jednoho z Moravanů, kteří ovlivnili život mnoha indiánských kmenů. Rodák ze Suchdola nad Odrou, který strávil 63 let mezi indiány. David Zeisberger je historiky uznáván a Indiány uctíván. Byl odvážný misionář. S indiány prožíval dobré i zlé. Bílí osadníci svého času indiány považovali za divokou zvěř, kterou je třeba bez milosti vyhubit. Tenhle muž byl ale jiný. Na nenávist odpovídal láskou. A dovedl si získat srdce i těch nejzatvrzelejších indiánů. Říká se o něm, že nikdo nevykonal pro indiány více než on.

David Zeisberger znal určitě i kaktusy, ale nebyly hlavním jeho zájmem, tím byl život indiánů. KL

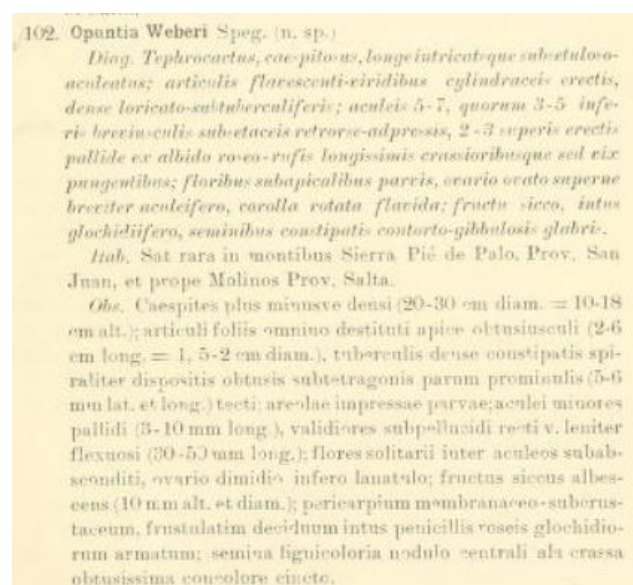
***Tephrocactus weberi* (Speg.) Backeb.**

in Backeb. & F. M. Knuth, *Kaktus-ABC*, 106, 1935.

Tephrocactus weberi (Speg.) Backeb. var. *deminutus* W. Rausch - in *Succulenta*, 65(12): 251, 1986.

Tephrocactus weberi (Speg.) Backeb. var. *setiger* (Backeb.) Backeb. - *Die Cactaceae* 1: 252, 1958.

Tmavě zelené články jsou až 6 cm dlouhé a 2 cm tlusté, válcovité s hustě směstnanými areolami, z nichž každá nese 5 - 7 bílých, někdy hnědavých až načervenalých hnědých trnů, asi až 5 cm dlouhých, nahoru vztyčených. Kvete během léta denními květy, které jsou žluté, někdy červené, 2 - 3 cm velké. Vyžaduje hodně slunce, běžný substrát, minimální teplota 10 °C. Argentina.

Opuntia weberi popsal Carlos Luis Spegazzini: *Cactacearum Platensium Tentamen*. In: *Anales del Museo Nacional de Buenos Aires*. 3. Folge, Band 4, S. 509, 1905, na počest francouzského doktora a botanika, který se jako vojenský chirurg zúčastnil francouzské vojenské expedice do Mexika v letech 1864 až 1867. Po svém návratu popsál různé kaktusy a agáve. Většina jeho díla byla vydána až po jeho smrti. Vpravo: Frédéric Albert Constantin Weber (1830 - 1903)

Tephrocactus weberi se vyskytuje v argentinských provinciích Salta, Tucumán, Catamarca, La Rioja a San Juan, na skalnatých půdách nebo zvětralých žulových skalách ve výškách od 700 do 2000 metrů. Původní popis jako *Opuntia weberi* provedl roku 1905 Carlos Luis Spegazzini. Curt Backeberg zařadil druh v roce 1936 do rodu *Tephrocactus*. Rod *Tephrocactus* není příliš obsáhlý, Anderson a Egglí v roce 2005 do něj řadí 6 druhů:

- *Tephrocactus alexanderi* (BRITTON & ROSE) BACKEB.
- *Tephrocactus aoracanthus* (LEM.) LEM.
- *Tephrocactus articulatus* (PFEIFF.) BACKEB.
- *Tephrocactus geometricus* (A.CAST.) BACKEB.
- *Tephrocactus molinensis* (SPEG.) BACKEB.
- *Tephrocactus weberi* (SPEG.) BACKEB.

N. Korotkova a kolektiv roku 2021 uvádí toto rozdělení rodu *Tephrocactus*:

- *Tephrocactus alexanderi* (BRITTON & ROSE) BACKEB.
- *Tephrocactus aoracanthus* LEM.
- *Tephrocactus articulatus* (PFEIFF.) BACKEB.
  - *Tephrocactus articulatus* var. *articulatus*
  - *Tephrocactus articulatus* var. *oligocanthus* (SPEG.) BACKEB.
  - *Tephrocactus articulatus* var. *strobiliformis* BACKEB.
- *Tephrocactus bonnieae* (D. J. FERGUSON & R. KIESLING) STUPPY
- = *Maihueniopsis bonnieae* (D. J. FERGUSON & R. KIESLING) E. F. ANDERSON
- *Tephrocactus geometricus* (A.CAST.) BACKEB.
- *Tephrocactus halophilus* (SPEG.) BACKEB.
- *Tephrocactus molinensis* (SPEG.) BACKEB.
- *Tephrocactus nigrispinus* (K.SCHUM.) BACKEB.
- = *Maihueniopsis nigrispina* (K.SCHUM.) R.KIESLING
  - *Tephrocactus nigrispinus* ssp. *atroglobosus* (BACKEB. EX GUIGGI & PAT. PALACIOS) M. LOWRY
  - *Tephrocactus nigrispinus* subsp. *nigrispinus*
- *Tephrocactus paediophilus* (A. CAST.) F. RITTER
- *Tephrocactus recurvatus* (GILMER & H. P. THOMAS) D. R. HUNT & RITZ
- = *Cumulopuntia recurvata* GILMER & H. P. THOMAS
- *Tephrocactus verschaffeltii* (CELS EX F. A. C. WEBER) D. R. HUNT & RITZ
- = *Austrocylindropuntia verschaffeltii* (CELS EX F. A. C. WEBER) BACKEB.
- *Tephrocactus weberi* (SPEG.) BACKEB.
  - *Tephrocactus weberi* var. *deminutus* RAUSCH
  - *Tephrocactus weberi* var. *weberi*

Jelikož *Tephrocactus weberi* roste na rozsáhlém území, je i jeho variabilita poměrně velká. Projeli jsme několik míst, kde *T. weberi* rostly a rozdíly byly vidět i na jediné, společné lokalitě (krátké i dlouhé trny, barva vytrnění, barva květů, velikost článků apod.). Nad Termas Fiambala jsem našel na skalách zajímavou formu s malými články a dlouhými, bílými trny (viz foto). Bohužel kytička byla příliš vysoko a nemohl jsem se k ní dostat. Ale mám alespoň foto přitažené objektivem.

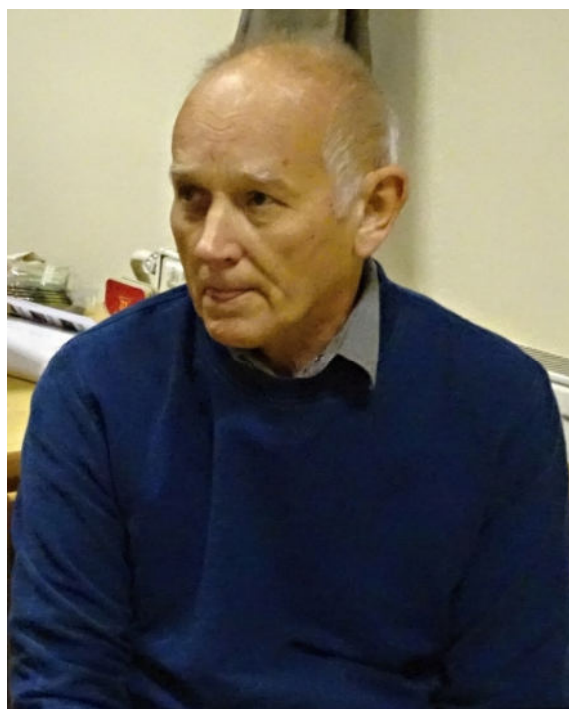

Zajímavá forma je roku 2019 nově popsáný *Tephrocactus abdidus*. Je to krásný, miniaturní tefrokaktus, s malými články a krátkými trny. Jeho historie je mnohem delší a zajímavější už před popisem. Píše o tom v I. N. Cact Zlatko Janeba, který je uveden s Fergusonem i u popisu rostliny. Z. Janeba a D. J. Ferguson Cactus and Succulent Journal 91(4): 251-256, 2019.

Opustil naše řady

Petr Mokroš (19. 8. 1950 - 4. 3. 2024)

Ztráta dobrého člověka, kamaráda, ale též kaktusáře, vždy zabolí. Bohužel nás zastihla smutná zpráva, že do kaktusářského nebička odešel dne 4. 3. 2024 pan Petr Mokroš, ve věku 73 let, původním povoláním učitel. Členem Klubu kaktusářů v Ostravě se stává poměrně pozdě, když se chystal do důchodu. Přesto v Klubu zanechal zřetelnou stopu, docházel pravidelně na všechny naše schůzky, pomáhal při výstavách nebo s námi jezdil na zájezdy do kaktusářských sbírek.

Petr Mokroš, nákup rostlin na výstavě kaktusů v Porubě 2022

ve sbírce Petra Miškeříka v Břeclavi, zájezd 2022

ve sbírce Jana Doležala v Týništi nad Orlicí, zájezd 2023

Petr rád cestoval za sukulenty na jejich lokality. Když jsem jej požádal, aby o svých cestách něco povykládal, tak ochotně souhlasil. Přednášky byly pečlivě připravené, s učitelskou péčí, které doprovázely nádherné obrázky. Vzpomínám například na povídání o Sokotře, Etiopii apod. Domlouvali jsme se na další přednášce, bohužel ta už nebude. Loni s námi byl naposledy na zájezdě kolem Mladé Boleslavi a nic nenasvědčovalo tomu, že se něco děje. Naposledy byl u nás na schůzce v říjnu 2023 a pak jsme jej už neviděli. Koncem ledna 2024 volal z nemocnice, ať pozdravím všechny kamarády, což jsem učinil. To jsem netušil, že vše půjde tak rychle. Petr byl velmi milý a přívětivý parťák, kamarád, s kterým jsme na zájezdech po večerech dlouho diskutovali. Teď nám bude chybět, ale nikdy na něj nezapomeneme.

Čest jeho památce!

Salar de Uyuni

Bolivie je nádherná země plná historických památek, ale i spoustou zajímavých kaktusů. Proto zde kaktusáři rádi jezdí. Jedna zajímavost je např. Salar de Uyuni, solné jezero, které přitahuje cestovatele z celého světa, kteří touží zažít jedinečnou krásu této oblasti. Turisté zde mohou prozkoumat okolní laguny, jako je Lagunas Coloradas, jejichž voda získává svou charakteristickou barvu díky životu řasy a planktonu. Dalšími zajímavými místy jsou geotermální pole Sol de Mañana, kde vystupuje pára a bláto z podzemních termálních pramenů, či hory s krásnými sopečnými tvary. Salar de Uyuni se nachází na vysokých andských pláních Altiplana. Je to jedno z nejzajímavějších geografických útvarů naší planety. Tato rozlehlá solná pláň, se rozprostírá na ploše přesahující 10 000 kilometrů čtverečních, je nejen největším solným jezerem na světě, ale také jedním z nejvýraznějších přírodních divů Jižní Ameriky.

vlevo budova: Museum solného jezera, před ním sochy ze soli a rostoucí zde *Trichocereus pasacana*

Salar de Uyuni vznikla před miliony let v důsledku odpařování slaných vod, které původně pokrývaly oblast. V důsledku těchto procesů se na povrchu vytvořila vrstva soli, která dosahuje až k desítkám metrů. Tato oblast je také jednou z největších rezerv soli na světě, obsahující zhruba 50 - 70 % světových zásob lithia, důležité suroviny pro výrobu baterií.

Během suchých měsíců se Salar de Uyuni mění v nekonečnou plochu soli, jež se zdá jako surreální sněhobílý plášť protkaný drobnými krystaly soli. Avšak během deštivých měsíců, když je solná plošina pokryta tenkou vrstvou vody, se proměňuje v ohromující zrcadlovou krajinu. Tento efekt způsobuje, že se Salar de Uyuni jeví jako obrovské zrcadlo, které odráží modré nebe, což vytváří iluzi nesmírného prostoru až k obzoru.

po dešti zde stojí asi 10 cm vody, přesto po ní jezdí auta, některé můžete vidět v pozadí na horizontu

ve městě Uyuni stojí socha ze soli, na počest Dakaru, který zde měl etapovou zastávku
historická lokomotiva před nádražím v Uyuni

Pro místní obyvatele má Salar de Uyuni hluboký kulturní význam. Solná plošina je nejen zdrojem obživy pro lidi z okolních vesnic, kteří těží sůl, ale také je to místo, kde se konají tradiční rituály a oslavy. Mnozí místní obyvatelé také pracují jako průvodci pro turisty, kteří přicházejí objevovat tento úžasný kus přírody.

Salar de Uyuni je chráněn jako součást národní rezervace Eduardo Avaroa Andean Fauna, což pomáhá chránit jeho jedinečnou biodiverzitu a ekosystém. Nicméně rostoucí turistický ruch a průmyslová těžba soli klade na tuto oblast značný tlak. Proto je důležité, aby správa chráněné oblasti spolupracovala s místními komunitami a turisty na udržitelném rozvoji a ochraně tohoto ohromujícího přírodního úkazu.

V okolí rostou i zajímavé kaktusy, např. *Oreocereus trollii*, *Oreocereus celsianus* f. *brevispinus*, kvetoucí *Parodia* aff. *maasii* a další. Kousek níže rostly u cesty *Trichocereus pasacana* s plody. Po okolí se pohybuje velké množství stád lam, je to nádherná.

Oreocereus trollii

Parodia aff. *maasii*

Airampoa soehrensii

Lobivia aff. *ferox*

Salar de Uyuni je bezpochyby jedním z nejvýjimečnějších a nejpozoruhodnějších míst na naší planetě. Jeho křišťálově čisté solné pláně a ohromující zrcadlové efekty dělají z něj fascinující destinaci pro cestovatele i vědce. Ať už jste zvědaví na geologii, fascinováni unikátní krajinou nebo hledáte kulturní zážitky, Salar de Uyuni nabízí nesmírně bohatou paletu zážitků a dobrodružství. Na památku jsme si ve městečku koupili trička s logem Dakaru. Pokud pojedete do Bolívie, lze návštěvu tohoto místa vřele doporučit.

Informace

- schůzka 6. 5. 2024 - **Petr Antálek**: Mexiko 2024
- schůzka 3. 6. 2024 - **Jan Novák**: Chile 2024

- 11 - 12. 4. 2024 – pořádá **Adonis, klub pěstitelů skalniček**, Ostrava z.s. výstavu skalniček ve Stanici přírodovědců, Čkalovova 10, Ostrava-Poruba, od 9.00 do 17.00 hodin.

- **3. - 5. 5. 2024** – jarní setkání polských kaktusářů, **Ustroň**
- 11. - 5. 2024 – Otevírání sezóny **Dvůr Králové nad Labem**, hotel Za vodou, Poděbradova ul.
- 28. 5. - 2. 6. 2024 – výstava kaktusů v **Přerově**, Seifertova 33 (9. - 17. hodin)
- 8. - 16. 6. 2024 – výstava kaktusů, **KK Astrophytum Brno**, zahradní centrum Čtyřlístek

- 24. - 26. 5. 2024 zájezd na Plzeňsko
- 5. 6. - 7. 6. 2024 výstava kaktusů
- 28. 6. - 30. 6. 2024 Pobeskydí, Sudopark Klokočov

- Schůzky pěstitelů kaktusů a jiných sukulentů s promítáním obrázků a přednáškou se konají **každé první pondělí v měsíci** (mimo letních prázdnin) v 17. hodin, ve **Stanici přírodovědců v Ostravě-Porubě** (Čkalovova ulice 1881/10, u zimního stadionu). Přijďte mezi nás.

- Informace týkající se činnosti Klubu kaktusářů v Ostravě, zasílejte na adresu předsedy, Číp Jiří, e-mail: jiri.cip@moba1.cz
- Aktualizované informace najdete na internetových stránkách Klubu: www.pavko.cz/kko
- Informace na naše www stránky zasílejte administrátorovi na e-mail: klouda@iol.cz
- Osobní stránky Lumíra Krále, kde najdete také aktualizované informace o činnosti našeho kaktusářského Klubu: www.lumirkral.webnode.cz

„Tajemství, jak se posouvat dál, je začít.“

Mark Twain, americký spisovatel 1835 - 1910

Adresy autorů:

Král Lumír, e-mail: lumir.kral@seznam.cz

Tvrdíková Petruše, e-mail: PetrušeTvrdikova@seznam.cz

OBSAH – DUBEN 2024

Z naší činnosti	50	<i>Tephrocactus weberi</i> (Speg.) Backeb.	56
Obrázky našich členů	50	Opustil naše řady (Petr Mokroš)	58
Lovci kaktusů 1. část	51	Salar de Uyuni	60
Náš rodák - David Zeisberger	54	Informace	63

OSTNÍK

zpravodaj pro potřeby členů Klubu

Tisk: Grafické a Tiskové studio L+L s.r.o., Ostrava

Vydavatel: Klub kaktusářů v Ostravě, z. s., IČ 024 17 235, 747 68 Kyjovice 170, duben 2024

Šéfredaktor: Lumír Král, O. Synka 1815, 708 00 Ostrava – Poruba, tel.: 605058070.

Objednávky, distribuce: Ing. Skoumal Vladimír, M.Bajera 6038/5, 708 00 O.-Poruba, mobil: 724137021

ukázka variability *Tephrocactus weberii* s tmavými hnědými trny a žlutými i červenými květy, rostoucí vedle sebe na jediné lokalitě u La Arcadia (foto L. Král 2007)

Tephrocactus weberi (Speg.) Backeb., in Backeb. & F. M. Knuth, Kaktus-ABC, 106, 1935. Argentina, Puerto Cuemado, žlutý a oranžový květ (foto L. Král)

Astrophytum niveum, Sierra Madre (foto František Frýdl)
Coryphantha echinus SB 374 (foto František Frýdl)